

УДК [343.71:340.132](477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.86>

КИШЕНЬКОВА КРАДІЖКА ТА ГРАБІЖ – РИВОК: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Шуп'яна М.Ю.,*кандидат юридичних наук,**доцент кафедри кримінального права і кримінології**юридичного факультету**Львівського національного університету імені Івана Франка**ORCID ID: 0000-0003-1569-6832*

Шуп'яна М.Ю. Кишенькова крадіжка та грабіж – ривок: теоретико - прикладні аспекти в кримінальному праві України.

Стаття присвячена висвітленню сутності та змісту кримінальних правопорушень кишенькова крадіжка та грабіж-ривок. Автором наголошено, що такий спосіб грабежу, як грабіж – ривок, винний застосовує цей різновид вчинення відкритого викрадення з надією на раптовість посягання, що, як наслідок, зумовить відсутність протидії з боку потерпілого. Проаналізовано питання пов'язані із змістом насильства, яке застосовується при грабежі ривку та встановлено його вплив на кваліфікації вчиненого винною особою діяння. Також автор зазначає, що заподіяне в ході вчинення грабежу – ривка насильство більшістю дослідників пропонують кваліфікувати як окреме необережне посягання на здоров'я (необережні тяжкі або середньої тяжкості тілесні ушкодження). Посягання на власність, тобто сам грабіж-ривок кваліфікують як ненасильницький грабіж. Однак випадки раптового зривання майна, які характеризуються обов'язковим спричиненням фізичної шкоди, оскільки без заподіяння такої шкоди майном заволодіти раптово неможливо, варто кваліфікувати як насильницький грабіж. Водночас необхідно наголосити, що грабіж є кримінальним правопорушенням з матеріальним складом, його вважають закінченим з часу виникнення у винного реальної можливості користуватися чи розпоряджатися вилученим майном. В аспекті питання кваліфікації грабежу – ривка важливим моментом на який потрібно звернути увагу є питання суб'єктивної сторони даного складу кримінального правопорушення, зокрема, обов'язковості чи факультативності у даному корисливого мотиву. Автор акцентує увагу на тому, що найпростіша і, водночас, найпоширеніша форма вчинення крадіжки є кишенькова крадіжка. Присутній потерпілий, часто присутні і сторонні особи, однак ніхто із них не помічає дії злодія. Наголосимо, що коли такі дії помітили сторонні особи і винний про це знає, однак продовжує вилучати майно, таємне викрадення майна переростає у відкрите, тобто крадіжка переростає у ненасильницький грабіж.

Водночас, якщо дії винного були помічені сторонніми особами, однак такі особи себе не виявили і винний продовжує вважати, що діє таємно, дії кваліфікують як крадіжку.

Ключові слова: крадіжка, грабіж-ривок, кишенькова крадіжка, майно, насильство.

Shupyana M.Y. Pickpocketing and robbery - a jerk: theoretical and applied aspects in the criminal law of Ukraine.

Article is devoted to the nature and content of the criminal offenses of pickpocketing and robbery. The author emphasized that such a method of robbery as robbery is a rush, the culprit uses this type of open kidnapping with the hope of sudden encroachment, which, as a result, will lead to the absence of resistance on the part of the victim. Issues related to the content of the violence used in robbery were analyzed and its influence on the qualifications of the act committed by the guilty person was determined. The author also notes that the majority of researchers propose to qualify the sudden violence caused during the commission of a robbery as a separate negligent attack on health (reckless serious or moderate bodily injuries). Encroachment on property, that is, the robbery itself, is qualified as a non-violent robbery. However, cases of sudden destruction of property, which are characterized by the obligatory infliction of physical damage, since without causing such damage it is impossible to take possession of the property suddenly, should be qualified as violent robbery. At the same time, it is necessary to emphasize that robbery is a criminal offense with a material component, it is considered completed from the moment the offender has a real opportunity to use or dispose of the confiscated property. The author emphasizes that the simplest and, at the same time, the most common form of theft is pickpocketing. The victim is present, often outsiders are also present, but none of them notices the thief's actions. Let's emphasize that when such actions are noticed by outsiders and the culprit knows about it, but continues to take property, secret theft of property turns into open, that is, theft turns into non-violent robbery. At the same time, if

the perpetrator's actions were noticed by outsiders, but such persons did not identify themselves and the perpetrator continues to believe that he is acting secretly, the actions are classified as theft.

Key words: theft, robbery, pickpocketing, property, violence.

Постановка проблеми. Серед способів викрадення чужого майна способи пов'язані із безпосереднім викраденням майна, яке безпосередньо знаходиться на особі або ж при ній, займає особливе місце, оскільки відрізняється підвищеним ступенем суспільної небезпечності як самого злочинного посягання, порівняно з іншими видами викрадення, так і антисоціальними властивостями особи злочинця, що вчиняє таке суспільно небезпечне посягання. Важливість дослідження цієї проблеми зумовлюється ще й тим, що даний злочин не тільки заподіює шкоду окремій особі або її сім'ї, а й суспільству загалом, оскільки впливає на стан його матеріального добробуту. Дані протиправні діяння посягають водночас і на право власності, і на право особистої недоторканості. Аспекти мотивації вчинення даних протиправних діянь, зокрема, корисливого або хуліганського мотиву потребує врахування зарубіжного досвіду та практики у вирішенні питання законодавчого закріплення та реагування судової практики на дані процеси. Також дискусійність щодо кримінально – правової кваліфікації заподіяння шкоди здоров'ю під час вчинення даних протиправних діянь у доктрині українського кримінального права та судовій практиці свідчать про потребу удосконалення термінологічної складової. Вищенаведені проблемні аспекти, а також процеси євроінтеграції, свідчать про актуальність даного питання у руслі дослідження європейського досвіду, що є важливим аспектом якнайкращого вирішення даного питання в українському законодавстві.

Стан дослідження. Теоретичним і практичним проблемами пов'язаними із питанням кримінальної відповідальності за крадіжку з проникненням приділялась увага у роботах відомих польських вчених в галузі кримінального права, зокрема, Антонюк Н.О., Кундеус В.Г., Хавронюк М.І., Навроцький В.О., Дудоров О.О. та ін., які проаналізували та розвинули існуючі наукові уявлення з цього питання. Однак, не зважаючи на вказане, необхідно зазначити, що у сучасній юридичній літературі з кримінального права, мають місце поки що початкові спроби дослідження питання пов'язаного із.

Саме тому, **метою статті** є детальний аналіз чинного законодавства і юридичної літератури, а також подальша розробка питання пов'язаного із питанням теоретико-прикладними аспектами кримінальної відповідальності за кишенькову крадіжку та грабіж – ривок в Україні.

Результати дослідження. Перш за все звернемо свою увагу на склад кримінального правопорушення передбачений ст. 185 КК України – крадіжка. Розглядаючи дане питання перш за все необхідно звернути увагу на ознаки таємності, які повинні бути наявні для того, щоб дане діяння було кваліфіковане, як крадіжка, зокрема, коли це стосується кишенькової крадіжки. Викрадення є таємним, якщо: – викрадення майна відбувається за відсутності сторонніх осіб (власника або сторонніх осіб). Це найпростіша і, водночас, найпоширеніша форма вчинення крадіжки. Винний, діючи на одинці або вчиняючи кримінальне правопорушення у групі з іншими кримінальними правопорушниками, точно знає, що потерпілий чи треті особи не спостерігають за вчинюваним посяганням і не знають про факт вчинення посягання; – викрадення відбувається в присутності сторонніх осіб, але непомітно для них. Найпростішим прикладом такого посягання є кишенькова крадіжка: присутній потерпілий, часто присутні і сторонні особи, однак ніхто із них не помічає дії злодія. Наголосимо, що коли такі дії помітили сторонні особи і винний про це знає, однак продовжує вилучати майно, таємне викрадення майна переростає у відкрите, тобто крадіжка переростає у ненасильницький грабіж. Водночас, якщо дії винного були помічені сторонніми особами, однак такі особи себе не виявили і винний продовжує вважати, що діє таємно, дії кваліфікують як крадіжку [1, с. 245]. З даного питання цікавою є позиція Верховного Суду України щодо цього аспекту таємності. Зокрема, у Постанові Верховного Суду від 14 червня 2018 р. він зазначив, що дії, розпочаті як крадіжка, але виявлені потерпілим чи іншими особами і, незважаючи на це, продовжені винною особою з метою заволодіння майном, належить кваліфікувати як грабіж. Втеча засудженого лише з метою уникнення затримання не може бути підставою для кваліфікації дій засудженого за ознаками відкритого викрадення чужого майна. Також у Постанові від 04 червня 2019 року Верховний Суд зазначив, що вжиття засудженим заходів для відвернення на короткий час уваги продавця не свідчить про таємне заволодіння майном, оскільки ці дії були спрямовані лише на полегшення вчинення злочину та усунення перешкод для заволодіння чужим майном. Даний висновок був зроблений Верховним Судом виходячи із того, що ОСОБА_1, зайшовши до магазину, в той час коли нікого там не було, замовив необхідний йому товар. Після того, як продавець ОСОБА_2 виставила цей товар на прилавок, він відволік увагу продавця, замовивши ще рибу, та безперешкодно забрав товар, з яким вибіг з магазину. Отже, ОСОБА_1 усвідомлював, що продавцю було відомо, що саме біля нього вона поставила товар на його замовлення, при цьо-

му інших осіб у магазині не було; відстань між ним і продавцем складала близько двох метрів, а сам товар лише ненадовго вибув з її візуального контролю. З огляду на це у суду були обґрунтовані підстави для висновку про розуміння ОСОБА_1, що продавець одразу помітить факт викрадення саме ним товару [2]; – викрадення відбувається в присутності сторонніх осіб за їх мовчазної згоди і ці особи, на думку винного, не видадуть його (родичі, друзі тощо). У кримінально – правовій літературі зазначають, що винний розраховує на потурання таких осіб. До кола таких осіб інколи відносять співучасників. Якщо хтось зі сторонніх осіб заявить про свою готовність видати злодія, викрадення потрібно вважати таким, що вчинене відкрито; – викрадення відбувається в присутності осіб, які через свої фізичні або психічні особливості не усвідомлюють факту викрадення майна (малолітні, психічнохворі, особи, що перебувають у стані сп'яніння, сплять тощо), і винний про це знає. Під фізичною особливістю розуміють нездатність здорової особи через певний фізіологічний стан спостерігати за фактом вилучення майна (період сну, непритомності, сліпота тощо). Психічна особливість – це нездатність особи розуміти значення дій кримінального правопорушника ця (малолітній вік, психічна хвороба, стан сп'яніння тощо); – викрадення відбувається в присутності осіб, які вважають, що винний діє законно, і винний на це розраховує. Особи, які спостерігають за вилученням майна, розуміють, що майно забирають. Однак, на відміну від тих осіб, які через свої фізичні чи психічні особливості не усвідомлюють факту вилучення майна, треті особи чи потерпілий під час ілюзії правомірності переконані у законності дій злодія; – винний вважає свої дії непомітними для оточуючих, хоча потерпілий або треті особи спостерігають за викраденням майна, однак винний цього не усвідомлює (за викраденням спостерігають на відстані, за допомогою камер стеження тощо). Якщо винний розумів, що за його діями спостерігають за допомогою відео спостереження, то не має суб'єктивної ознаки таємності крадіжки. У цьому аспекті необхідно звернути увагу на критерії таємності: об'єктивний та суб'єктивний [3, с. 126]. Під *об'єктивним критерієм* потрібно розуміти факт вчинення кримінального правопорушення за відсутності осіб, які усвідомлюють факт викрадення. Суб'єктивний критерій полягає в тому, що винний усвідомлює, що за його діями ніхто не спостерігає або вважає, що вчинює посягання непомітно для тих осіб, які можуть усвідомлювати факт викрадення. Якщо дії особи, що вчиняє таємне викрадення чужого майна, стали відкритими для сторонніх осіб, то такі дії можуть бути кваліфіковані, як крадіжка, грабіж або ж розбій враховуючи аспекти пов'я-

зані з питанням переростання, про які мова піде далі [4, с. 219].

Наступним моментом на який ми звернемо увагу – це склад кримінального правопорушення передбачений ст. 186 КК України *грабіж* (відкрите викрадення чужого майна). У теорії кримінального права виділяють два види грабежу: насильницький і ненасильницький. Кримінальна відповідальність за ненасильницький грабіж передбачена ч. 1 ст. 186 КК, а за насильницький – ч. 2 цієї ж статті. *Ненасильницький грабіж* – це відкрите викрадення чужого майна. *Насильницький грабіж* – це відкрите викрадення чужого майна, поєднане з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства. Основним безпосереднім об'єктом грабежу є право власності. Додатковим безпосереднім об'єктом насильницького грабежу є здоров'я або психічна недоторканість особи. Додатковим безпосереднім об'єктом цього складу кримінального правопорушення визнають лише здоров'я, а не життя. Підтвердженням цієї тези є зміст насильства, яке може бути застосоване винним. Додатковим об'єктом грабежу, вчиненого з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище є право на недоторканість житла чи іншого володіння особи. Наголосимо, що розмежування між крадіжкою і ненасильницьким грабежем здійснюється за способом вчинення кримінального правопорушення: крадіжка вчинюється таємно, а грабіж – відкрито. Відкритість як спосіб грабежу має два критерії – об'єктивний і суб'єктивний. Суть об'єктивного критерію в тому, що за діями, в яких полягає викрадення, спостерігають потерпілий чи сторонні особи, які усвідомлюють протиправність дій винного. Суб'єктивний критерій означає те, що винний розуміє факт відкритості, тобто того, що за його діями спостерігають інші особи, які усвідомлюють протиправність його дій [5, с. 305]. В абз. 2 п. 3 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06.11.2009 р. «Про судову практику у справах про злочини проти власності» стосовно цього зазначено, що під час вчинення грабежу винний усвідомлює, що його дії помічені, і їх оцінюють як викрадення [6].

Характеризуючи об'єктивний і суб'єктивний критерії відкритості, варто виділяти їхні фізичну та психічну ознаки. Фізична ознака об'єктивного критерію полягає в тому, що за викраденням спостерігають потерпілий або сторонні особи. Психічна ознака полягає в усвідомленні цими особами протиправності дій винного. Фізична ознака суб'єктивного критерію полягає в тому, що винний фізично сприймає (бачить, чує зауваження тощо) факт відкритості своїх дій. Психічна ознака – винний усвідомлює те, що за його діями спостерігають інші особи, які

усвідомлюють факт їхньої протиправності. Викрадення є відкритим у таких випадках: - викрадення відбувається в присутності сторонніх осіб, які усвідомлюють протиправний характер дій винного, або за відома таких осіб; - викрадення майна в присутності сторонніх осіб, на потурання з боку яких розраховував винний, однак ці особи вживали заходів щодо припинення протиправного вилучення майна; - викрадення в присутності сторонніх осіб, які розуміють протиправний характер вилучення майна, однак бояться втрутитися у подію, а винний усвідомлює цей факт. Якщо дії, розпочаті винним таємно, були виявлені сторонніми особами, і винний, незважаючи на це, продовжував вилучати майно чи намагався утримати його в себе, відбувається переростання крадіжки в грабіж [7, с. 101].

Одним із способів вчинення грабежу є "грабежу-ривка". Розкрадання чужого майна в такий спосіб є частими випадками грабежу і характеризується різким вириванням чужого майна. Прискоєнні розкрадання в такий спосіб, винний здійснює різкий, поривчастий рух і застосовує певну фізичну силу. Такі дії спрямовані на викрадення чужого майна і характеризують спосіб заволодіння майном. Це свідчить, що застосована фізична сила при таких діях не завжди рівнозначна фізичному насильству, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого. Наприклад, злочинець, перебуваючи в магазині, вириває з рук потерпілої сумку і намагається втекти. Такі дії слід кваліфікувати за ч. 1 ст. 186 КК. Однак бувають і інші випадки, коли зусилля, застосовані при «ривку», одночасно супроводжувались посяганнями на здоров'я потерпілого, і винний свідомо йшов на це. Таке зусилля розцінюється як фізичне насильство і кваліфікується як грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого [8, с. 171]. Наприклад, виривання майна, що утримується потерпілим з вивертанням його руки, утворює фізичне насильство, оскільки винний свідомо вибрав такий спосіб злочину, за допомогою якого спричиняється шкода здоров'ю потерпілого. Інший випадок, коли насильство застосовується перед заволодінням майном. Прикладом цього є вирок Лутугінського районного суду Луганської області. Суд визнав такі дії насильницьким грабежем і призначив особі відповідне кримінальне покарання. Якщо ж зусилля при «ривку» призвели до спричинення потерпілому тілесних ушкоджень, які наміром винного не охоплювалися, але передбачати які він міг і повинен був, то виникає сукупність злочинів у вигляді грабежу, не поєднаного з насильством, і злочину проти особи, скоєного з необережності. Наприклад, винний вириває у перехожого сумку в

той час, коли на вулиці ожеледь, і від несподіваного ривка потерпілий втрачає рівновагу і падає, внаслідок чого отримує травму. Винний застосовує цей різновид вчинення відкритого викрадення з надією на раптовість посягання, що, як наслідок, зумовить відсутність протидії з боку потерпілого [9]. Фактично винний бажає заволодіти майном, однак не планує спричинити шкоду здоров'ю. Саме тому заподіяне в ході вчинення грабежу – ривка насильство більшістю дослідників пропонують кваліфікувати як окреме необережне посягання на здоров'я (необережні тяжкі або середньої тяжкості тілесні ушкодження). Посягання на власність, тобто сам грабіж-ривок кваліфікують як ненасильницький грабіж. Однак випадки раптового зривання майна (наприклад, сережок, ланцюжка тощо), які характеризуються обов'язковим спричиненням фізичної шкоди, оскільки без заподіяння такої шкоди майном заволодіти раптово неможливо, варто кваліфікувати як насильницький грабіж. Отже, пошкодження вуха в ході зривання сережок потрібно кваліфікувати як насильницьке викрадення чужого майна, враховуючи ступінь тяжкості заподіяних ушкоджень [10, с. 535]. Водночас необхідно наголосити, що грабіж (насильницький, так і ненасильницький) є кримінальним правопорушенням з матеріальним складом, його вважають закінченим з часу виникнення у винного реальної можливості користуватися чи розпорядитися вилученим майном. Враховуючи наведене можемо зробити висновок, що при кваліфікації грабежу, вчиненого шляхом виривання майна, необхідно враховувати спрямованість, інтенсивність і мету фізичних зусиль, що застосовуються винним. В аспекті питання кваліфікації грабежу – ривка важливим моментом на який потрібно звернути увагу є питання суб'єктивної сторони даного складу кримінального правопорушення, зокрема, обов'язковості чи факультативності у даному корисливого мотиву [11, с. 576]. До 2018 року дане питання носило теоретичний характер та розглядалось у руслі наукових дискусій і на практиці відповідь була однозначною – мотив не є обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони складу кримінальних правопорушень проти власності. Однак у 2018 році Верховний Суд у своїй постанові від 06.12.2018 р. зазначив, що за відсутності корисливого мотиву в діях винної особи, яка заволоділа майном, грабіж відсутній. Даний висновок було зроблено Судом при розгляді наступної справи: ОСОБА_2, проходячи повз домогосподарства потерпілої, підійшовши ззаду ОСОБА_3, яка в той момент розмовляла по мобільному телефону, та схопивши останню за руку, шляхом ривка вирвала зазначений мобільний телефон. Після чого ОСОБА_2 з місця

вчинення злочину зникла, розпорядившись мобільним телефоном на власний розсуд, заподіявши своїми діями потерпілій ОСОБА_2 матеріальної шкоди на загальну суму 1100 грн. Стороною обвинувачення не здобуто достатньо доказів, які б могли довести вчинення ОСОБА_2 кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 186 КК, у зв'язку з відсутністю в її діях складу кримінального правопорушення. Суд дійшов такого висновку саме через відсутність у діях ОСОБА_2 суб'єктивної сторони складу злочину, яка характеризується наявністю у винної особи прямого умислу на протиправне заволодіння чужим майном і корисливим мотивом. Судом навпаки встановлено намагання останньої діяти не з метою викрадення телефону, а з особистих інтересів – викриття свого чоловіка у зраді, який у цей час розмовляв з потерпілою по телефону, та за відсутності при цьому будь-якого корисливого мотиву. Також на підставі показань потерпілої та свідків, допитаних у судах першої та апеляційної інстанцій, встановлено, що у момент відкритого вилучення телефону навіть потерпіла не усвідомлювала суспільної небезпечності таких дій. При цьому слід зазначити, що при вчиненні грабежу винна особа діє з корисливим мотивом, спрямованим на викрадення чужого майна. Мотив і мета нерозривно поєднані. До того ж предметом грабежу є (чуже) майно – предмети матеріального світу, яким притаманні специфічні ознаки фізичного, економічного та юридичного характеру, що в цілому утворюють три підгрупи: речі, гроші та цінні папери. Інформацію ж законодавцем віднесено до нематеріальних благ (ст. 200 Цивільного кодексу України) [2]. У цьому контексті викликає зацікавлення ще одна справа, яка була розглянута Верховним Судом у 2021 році. Зокрема, 21 жовтня 2021 р. Колегія суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду у справі № 596/1688/18 залишив без задоволення касаційну скаргу прокурора на рішення судів, які не знайшли в діях особи умислу на вчинення грабежу. Органом досудового розслідування фігурант обвинувачувався в тому, що він, проїжджаючи біля магазину на автомобілі, побачив компанію неповнолітніх дітей, один з яких показав йому непристойний жест рукою. Обурившись діями малолітнього, він зупинив автомобіль, наздогнав неповнолітнього і шляхом ривка без застосування насильства відкрито вирвав його з рук мобільний телефон, заподіявши потерпілому матеріальну шкоду. Викраденим майном фігурант розпорядився на власний розсуд. Вироком місцевого суду, залишеним без змін апеляційним судом, його за вчинення вказаних дій визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 1

ст. 186 КК та виправдано у зв'язку з недоведеністю в діянні обвинуваченого складу кримінального правопорушення. У касаційній скарзі прокурор зазначав, що місцевий суд необґрунтовано визнав відсутність прямого умислу в діях обвинуваченого при заволодінні мобільним телефоном малолітнього, оскільки той реально мав можливість розпорядитися майном. При цьому суд не дав правильну оцінку показанням свідків, що призвело до безпідставного виправдання обвинуваченого. Верховний Суд вказав, що суди першої та апеляційної інстанцій обґрунтовано визнали, що стороною обвинувачення не доведено поза розумним сумнівом належними та допустимими доказами вини особи у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 186 КК. Зокрема свої висновки суд обґрунтував дослідженими показаннями потерпілого, свідка, котрі підтвердили, що до останнього з мобільного телефону сина зателефонував незнайомий чоловік і повідомив, що за неправильне виховання сина він забрав мобільний телефон, який йому непотрібний і він викине його за 100 метрів. Аналогічно ці обставини підтвердили очевидці події, які вказали, що того дня, ідучи зі школи з потерпілим, останній показав середній палець водію автомобіля, який проїжджав. Водій, вийшовши з транспортного засобу, наздогнав його, свідки бачили в нього телефон потерпілого, із якого він дзвонив його матері, а потім з телефоном сів в автомобіль і поїхав. За таких обставин, за висновком ВС, оцінивши кожний доказ з погляду належності, допустимості, достовірності, а у сукупності зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку, суди дійшли правильного висновку, що в діях фігуранта був відсутній умисел на вчинення грабежу, а саме – корисливий мотив як складовий елемент суб'єктивної сторони кримінального правопорушення, яке передбачене ч. 1 ст. 186 КК України [12].

Висновки. Отже, враховуючи наведене, можемо зробити висновок, що кишенькова крадіжка може мати місце у двох випадках: - викрадення відбувається в присутності сторонніх осіб, але непомітно для них. Присутній потерпілий, часто присутні і сторонні особи, однак ніхто із них не помічає дії злодія. Наголосимо, що коли такі дії помітили сторонні особи і винний про це знає, однак продовжує вилучати майно, таємне викрадення майна переростає у відкрите, тобто крадіжка переростає у ненасильницький грабiж. Водночас, якщо дії винного були помічені сторонніми особами, однак такі особи себе не виявили і винний продовжує вважати, що діє таємно, дії кваліфікують як крадіжку – винний вважає свої дії непомітними для оточуючих, хоча потерпілий або треті особи спостерігають

за викраденням майна, однак винний цього не усвідомлює (за викраденням спостерігають на відстані, за допомогою камер стеження тощо). Якщо винний розумів, що за його діями спостерігають за допомогою відео спостереження, то не має суб'єктивної ознаки таємності крадіжки. Щодо грабежу – ривка, то винний застосовує цей різновид вчинення відкритого викрадення з надією на раптовість посягання, що, як наслідок, зумовить відсутність протидії з боку потерпілого. Фактично винний бажає заволодіти майном, однак не планує спричинити шкоду здоров'ю. Саме тому заподіяне в ході вчинення грабежу – ривка насильство більшістю дослідників пропонують кваліфікувати як окреме необережне посягання на здоров'я (необережні тяжкі або середньої тяжкості тілесні ушкодження). Посягання на власність, тобто сам грабіж-ривок кваліфікують як ненасильницький грабіж. Однак випадки раптового зривання майна, які характеризуються обов'язковим спричиненням фізичної шкоди, оскільки без заподіяння такої шкоди майном заволодіти раптово неможливо, варто кваліфікувати як насильницький грабіж. Водночас необхідно наголосити, що грабіж є кримінальним правопорушенням з матеріальним складом, його вважають закінченим з часу виникнення у винного реальної можливості користуватися чи розпоряджатися вилученим майном. Враховуючи наведене можемо зробити висновок, що при кваліфікації грабежу, вчиненого шляхом виривання майна, необхідно враховувати спрямованість, інтенсивність і мету фізичних зусиль, що застосовуються винним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Антонюк Н.О. Кримінально-правова охорона власності: навч. посібник. Львів. ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 514 с.
2. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Ogljad_KKS.pdf.
3. Злочини проти власності: правова кваліфікація і методика розслідування / Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Луцик В.В., Задоя К.П., Карчевський М.В. Київ. Дакор, 2019. 448 с.
4. Бурдін В.М. Викрадення: окремі проблеми розмежування та диференціації кримінальної відповідальності. Вісник Львівського університету. Серія юридична; вип. 55, 2012. С. 216–227.
5. Хавронюк М.І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України. Київ. Істина. 2004. 504 с.
6. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06.11.2009 р. «Про судову практику у справах про злочини проти власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09>.
7. Дудоров О.О. Відповідальність за злочини проти власності: Навч. посібник. Бердянськ: АРІУ при ЗДУ, 2000. 148 с.
8. Antoniuk Natalia Differentiation of criminal responsibility for crimes against property: Theft and Robbery (article 185, 186 of Criminal Code of Ukrain. Вроцлавсько-Львівський юридичний збірник. Львів, 2017. С. 165–176.
9. Храмцов О.М. Насильство в грабежі (проблеми кримінально – правової оцінки). URL: [file:///C:/Users/home/Downloads/1297-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2592-1-10-20150210%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/home/Downloads/1297-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2592-1-10-20150210%20(5).pdf).
10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / [Авт. колектив: Бойко А.М., Брич Л.П., Гришук В.К., Дудоров О.О., Мельник М.І., Музика А.А., Навроцький В.О., Ришелюк А.А., Хавронюк М.І.]; За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. Київ. МП “Каннон”, 2001. 1102 с.
11. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. / [Авт. колектив: Андрушко П.П., Арсенюк Т.М., Атаманюк О.Г., Бантишев О.Ф., Бахуринська О.О., Боголюбська Л.Б., Боровенко В.М., Боров В.І., Бурдоль Є.П., Варфоломеева Т.В., Глушков В.О., Голомша М.Я., Гончаренко С.В., Гошовський М.І., Гузир В.П., Доброрез О.О., Європіна І.В., Ільковець Л.Б., Картавцев В.С., Костецький В.В., Косюта М.В., Крючкова О.В., Кудрявцев В.В., Лисенков С.Л., Лисенко О.С., Литвин О.П., Мисливий В.А., Міщенко С.М., Мойсик В.Р., Мудров А.М., Обиход М.С., Оніщенко О.М., Орлова Т.В., Попов В.І., Пристайко В.І., Пшонка В.П., Руденко М.В., Селиванов М.П., Скомороха В.Є., Тихий В.П., Туркевич І.К., Хочунський А.М., Хруппа М.С., Руслова Л.А., Шумило М.Є., Яценко В.В.]: Під заг. ред. М.О. Потєбенька, В.Г. Гончаренка. У двох частинах. Київ. Форум. 2001 942 с.
12. Постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 21.10.21 р. N 596/1688/18. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/C020899?an=94>.